

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, III. nad. - TELEFON 93-808 in 94-638 - Poštni predal 559 - UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 - Tel. 93-808 - OGLASNI: od 8-12.30 in od 15-18. - Telefon 37-338 - CENE OGLASOV: Za vsak mm vršne v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno 100, osrednje 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 30 din - Podružice: GORICA, UL. S. Pellico 1-11, Tel. 33-82

NAROCNINA: mesečna 350, četrletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. - Federat. ljudska republika Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 - ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-1, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1-2-375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

POMEMBEN PRISPEVEK K IZBOLJŠANJU ODNOSOV MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Obseg in določila sporazuma o ureditvi obmejnega prometa

Sporazum je bil podpisan včeraj ob 19. uri v Vidmu po pogajanjih, ki so se začela v lanskem decembru - Vsak stalni prebivalec obmejnega pasu bo imel pravico do najmanj štirih mesečnih prehodov - Posebne olajšave za kmetovalce, delavce in uradnike ter za zdravstveno in veterinarsko službo - Uvedba številnih novih rednih prometnih zvez na vseh odsekih jugoslov.-ital. meje

Videmski sporazum je stopil v veljavo takoj po podpisu, t. j. 20. t. m.

VIDEM, 20. — Ob podpisu doseženega sporazuma, ki ureja mali obmejni promet vzdolž jugoslovansko-italijanske meje, je bil novinarjem razdeljen izvešek sporazuma, ki je stopil v veljavo takoj po podpisu in ki se bo začel praktično izvajati v približno 14 dneh. V izveščku, ki ga je pripravila italijanska delegacija in ki je dopolnjen z nekaterimi našimi informacijami, je rečeno:

Danes je bil v Vidmu podpisan sporazum za ureditev prometa oseb kakor tudi prevoza in pomorskih ter kopnih zvez med italijanskim področjem in okoliškim področjem za izredno ceno 7 spomenice o soncu.

Sporazum vsebuje 64 členov in 12 prilog.

Olajšave za gibanje oseb veljajo za vse stalne prebivalce: a) na ozemlju, ki ga upravlja Italija v občinah Trst, Milje, Dolina, Veliki Repen, Zgonik in Devin-Nabrežina; b) na ozemlju, ki ga upravlja Jugoslavija v občinah Koper, Dekani, Smarje, Umag, Novigrad in v katastrskih občinah Marezige, Brtonigla, No. Kastele, Monjan, Merisje; c) deset kilometrov širokem pasu okraj Sežana in Nova Gorica. Manjši del kopenskega

min spada v ta pas vsi kraji do 10 km od meje severno od obline Kostanjevica.

Vsem stalnim prebivalcem v imenovanih področjih, tudi onim, ki so svoje stalne bivališče prenesli z enega področja na drugo, je izrecno priznana pravica, da na zahtevo dobijo — v kratkem času — redno prostnico za najmanj štiri mesece in za štiri potovanja. To razdobje in število potovanj se lahko povečata zaradi potreb interesirancev. Prostnice bodo izdali brezplačno, mogoče jo bo obnoviti, veljala bo pa le skupno za osebno izkaznico, ker bo brez fotografije. Stalni prebivalci tržaškega področja bodo prejeli prostnice na tržaški kvesturi. Za posebne stroške, kot so zdravniški, babice, šoferji, delavci itd., ki morajo potovati vsak dan, bo omenjena prostnica veljala za vse leto in za neomejeno število potovanj. Takšna prostnica bo opremljena s fotografijo in jo bo v Trstu prav tako izdajala kvestura.

Na osnovi omenjene prostnice bo praviloma dovoljen povratek na področje stalnega bivanja do konca naslednjega dne po prestopu meje.

je, torej z možnostjo prenoči v namembnem kraju. V primeru opravičenih razlogov (delo, zdravjenje, družinske zadeve, turizem) bo bivanje na zahtevo lahko podaljšano do enega meseca.

Vidiranje propustnic

Propustnice, ki jih bodo na jugoslovanskem področju izdajali okrajni ljudski odbori, bodo morale biti recipročno vidirane. Tako bo moral propustnico, ki jo je izdal tržaška kvestura, vidirati ustrezeni ljudski odbor, propustnico ljudskega odbora pa bo morala vidirati kvestura. V sporazumu je rečeno, da ta postopek ne sme trajati več kot 8 dni.

Propustnice, ki jih bodo izdajale jugoslovanske in italijanske oblasti, bodo trojezlične, sicer s slovensko in italijansko in srbohrvaškim besedilom.

Propustnice oziroma njihovi osnutki, so se priložili sporazumu in bodo skoraj povsem enake. Razlika bo le v tem, da bodo jugoslovanske propustnice imele na naslovni strani napis »Federalna ljudska republika Jugoslavija«, italijanske pa »Repubblica Italiana«. Čim bodo propustnice nastikane, jih bodo prostnice oblasti začele izstavljanje.

Omenimo naj še, da ne bodo deležni dovoljstinskih propustnic, ki omogočajo vsakodnevni prehod meje, vsi oni, ki so se iz enega področja preselili na drugo, čeprav so tam pustili svoja zemljišča. Takšne osebe pa se bodo lahko poslužile propustnic za štirikratni prehod v enem mesecu.

Poleg tega je predvideno izdajanje posebnih dokumentov kot:

a) izredna propustnica v posebno nujnih primerih ali v upravnih razlogih; b) izjava bo za bivanje do 10 dni, izdajala pa jo bodo policijski organi na obmejnih predelih; c) tranzitno dovoljenje za prehod brez predstavitve, ki sosednje področje, da se skrajša pot med dvema krajsima področjema stalnega bivanja.

Glede dejavnosti, povezanih s kmečkimi posesti, ki ležijo v desetkilometrnem pasu nastran mejne črte, je predvideno izdajanje, če so izpolnjeni določeni pogoji, izkaznic in kmečkih tranzitnih dovoljenj, ki jih bo v Trstu prav tako izdajala kvestura. Za potesta na področju pod jugoslovansko upravo, ki ležijo izven omenjenega pasu, pa je izdajanje morebitnih izkaznic in dovoljenj poverjeno posebnim mešani komisiji.

Bloki

Za prehod meje na področju do Devina so predvideni naslednji bloki:

1. obmejni prehod I. kategorije (tudi za mednarodni promet): Fernetiči, Kozina, Skoflje, z vlakom Sežana in Draga.

2. obmejni prehod II. kategorije: Gorjansko, Mavhinje, Sempolaj, Voglje, Repentabor, Gropada, Lipica, Draga, Sorber, Prebenge, Osp, Kastele, Cereji, Campore in Lazaret.

3. sezonski obmejni prehod (samo poleti): Gročana, Botča, Plavje.

S tem pa seveda ni rečeno, da bodo morali na pr. prebivalci Tržaškega ozemlja potovati samo na predvidena področja onstran meje. Proste bo namreč v prvojni za prostnico, mogoče tudi na isti kraj oz. občino, kamor namerava potovati. To pomeni, da bo v prvojni lahko navedel recimo tri različne občine: Sežana, Nova Gorica in Tolmin in bo s tako prostnico lahko potoval skozi obmejni prehod, ki je tem krajem najbližji.

Prometne zveze

Dokler ne bo mešana komisija v celoti uredila vprašanje kopnih in pomorskih prometnih zvez, zagotavlja sporazum, da bodo najkasneje v mesecu dni uvedene naslednje zveze:

a) Avtomobilske proge:

1. dva parova voženj dnevno Trst - Skoflje - Koper;
2. šest parov voženj tedensko Trst - Skoflje - Koper - Padna - Kastele - Buje; z dodatno nedeljsko službo;
3. štiri parovi voženj tedensko Trst - Fernetiči - Sežana;
4. dva parova voženj tedensko Trst - Pesek - Herpelje-Kozina.

b) Pomorske proge:

1. ena dnevna vožnja Trst - Koper;
2. ena dvotedenska proga Trst - Koper - Piran - Umag; z dodatno nedeljsko službo;
3. ena tedenska proga Trst - Koper - Izola - Piran - Umag - Novi grad.

Ker so te zveze urejene na načelu recipročnosti, je predvidena uvedba dodatnih prog z jugoslovanske strani.

OB SODNEM PREGANJANJU BENEŠKIH PARTIZANOV

Čemu naj to služi?

Piše rez. podpolkovnik Frano Črnogelj - Zorko

Da bi obtožnica dosegla večji učinek pri italijanskem ljudstvu, je bilo treba istočasno, ko »Beneško četo« obtožujejo, da je to bila tolpa, banda, da so to bili roparji, kriminalci itd., obtožiti jo veledajze domovine. Ta evede-izdaja domovine, pa je bila v tem, da so se obtoženi borili proti fašizmu v vrstah NOVJ. Prav tako obtožuje jo take izdaje — kakor je razvidno iz zadnjih časopisnih poročil — tudi vse garibaldince, ki so se borili proti fašizmu. Potem so vsi ti zakrivilo evedeizdaje samo zato, ker so se borili proti fašizmu na strani zavezniških sil. Tu pa se mora vsak obk-ektivno Italijan vprašati, ali niso zakrivilo veledajze vsi tisti, ki so se borili po kapitulaciji Italije v vrstah nemške vojske. Ki so bili pod komando nemških enot, ki so bili člani republikanske vojske? Zakaj pa niso ti označeni za veledajze? Ali se videmski šovinisti ne spominjajo, da je Hitler videmsko pokrajino vključil v sestav tretjega rajha? To je bilo vendar vskomur jasno. Kaj je to? Ali to ni veledajza? Ali je to bila borba za demokratično republiko Italijo?

Fanfanijev poročilo pred nacionalnim svetom KO

TRIDENT, 20. — Po večerajni komemoraciji ob obletnici De Gasperijeve smrti je nacionalni svet demokratičanske stranke danes zdel z razpravljanjem o političnem položaju. Obširno poročilo je podal politični tajnik stranke Fanfani, ki je med drugim v mnogo večji meri kot doslej podarjal zvestobo demokrat-izanske stranke štiristranski sredinski formuli.

Vprašanja kodprta na levo se Fanfani ni lotil direktno; dejal je le, da kaže štiristranski sporazum dovolj dobro, kam naj drugi odprejo vrata. Sicer pa je dobro ponoviti, da KD ne more niti od daleč misliti na kakršno koli obliko sodelovanja ali premirja s komunistično partijo ali z onimi, ki hočejo ostati njeni prijatelji ali zavezniki.

Buenos Aires, 20. — Peronistka stranka je sinoči imela svoje prvo javno zborovanje po vojaškem uporu od 16. junija. Zborovanje je bilo v nekem gledališču in se ga je udeležilo okoli 2000 ljudi. Predsednik Peron pa ni bil navzoč.

Po zborovanju pa je prišlo do spopadov med peronisti in skupinami nasprotnikov. Policija je pozneje demonstran- te razgnala in aretirala okoli sto oseb.

Zaključek ženevske atomske konference

Konferenca je pomenila začetek novega obdobja v mednarodnem znanstvenem sodelovanju - Poslanici maršala Bulganina in predsednika Tita

ZENEVA, 20. — Danes se je končala prva mednarodna konferenca o uporabi jedrske energije v mirolnih namene, ki je od 6. avgusta združevala v plodnem sodelovanju najvidnejše svetovne znanstvenike s tega področja.

Predpoldne je konferenca na zadnji delovni seji razpravljala o vprašanju odstranjevanja radioaktivnih ostankov, popolne ob 14.30 pa se je začela zaključna plenarna seja pod predsedstvom indijskega delegata dr. Homija Bhabhe, predsednika konference. Prva sta govorila sovjetski delegat A. N. Lavrišev in ameriški delegat W. V. Libby. Oba sta govorila o mednarodnem sodelovanju na področju mirolnih uporabe atomske energije. Lavrišev je izjavil, da mora biti pomoč drugim državam takšna, da lahko te nadaljujejo raziskovanja, medicini in kmetijski sredstvi. Sovjetsko pomoč so sprejele vse države, ki jim je bila ponudena. ZSSR bo raznim vzhodnoevropskim državam dobavila 2000-kilovatne reaktorje za proizvodnjo izotopov ter ciklotrone za proizvodnjo protonov in delcev alfa. Kitajski pa bo dobavila eksperimentalni reaktor za 6 kilovatov in 300 kW. Dokler te države ne bodo same proizvajale radioaktivnih izotopov, jih bodo dobivale od ZSSR, ki jim bo dobavljala tudi naravni uran, torij, uran 233 in 235, težko vodo itd.

Ameriški delegat Libby je poudaril prispevek ZDA k mirolni uporabi atomske energije in dejal, da je ameriška vlada sklenila sporazume o sodelovanju na atomskem področju s 25 državami, nadaljnje pogodbe pa se pripravljajo. Te pogodbe predvidevajo izmenjavo informacij o uporabi atomske energije v biologiji, medicini in kmetijski, ameriško pomoč pri

gradnji eksperimentalnih reaktorjev ter dobavo potrebne goriva. ZDA so tudi sklenile pogodbe o dobavi težke vode z Avstralijo, Francijo in Indijo.

Po govornih sovjetskega in ameriškega delegata je prof. Arguev v imenu Unesca predložil poročilo o strokovnem sodelovanju znanstvenikov za miroljubno uporabo atomske energije.

Zaključni govor je imel predsednik konference, indijski delegat Homi Bhabha, ki je med drugim tudi prikazal bilanco konference v številkah. Konferenca se je udeležilo 78 dežel s 1400 delegati, 3000 opazovalcev in 900 novinarjev. Z organizacijskim delom se je že od januarja ukvarjalo 738 uradnikov. Izmed 1067 dežel, ki so prispele strokovne dokumente, je bilo 450. Natisnili so 16.000 strani dokumentov v enem samem jeziku, s prevodom v tri jezike pa skupno 64.000 strani. Razdelili so približno milijon izvodov dokumentov. Steno-ografski zapiski debat obsegajo 3000 strani. Bhabha je nato poudaril veliki uspeh konference in zaključil s čitanjem poročila, ki jo je ob zaključku konference poslal sovjetski ministrski predsednik maršal Bulganin.

Govorilo so še predstavniki raznih drugih držav. Anglijski delegat je izjavil, da bodo tudi znanstveniki vedno dobrodošli v angleškem centru za nuklearna raziskovanja. Harwell. Vodja jugoslovanske delegacije, akademik dr. Pavle Savić, je poudaril pomen konference, ki je postavila temelje za plodno sodelovanje na znanstvenem področju in odprla široke perspektive za napredek človeštva. Dr. Savić je prečital tudi poslanico maršala Tita, ki je poudarila uspešno pot konference in izjavila, da bodo med razgovori razpravljali tudi o aktualnih investicijskih aranžmajih in možnosti tehničnega sodelovanja.

Strahovite poplave v ZDA

Včeraj popoldne je število mrtvih znašalo 156 - Poplave so povzročile uničenje, kakršnega ne pomnijo v zgodovini ZO

NEW YORK, 20. — V vseh severnozhodnih državah ZDA so reke, ki so v zadnjih 24 urah močno narastle, povzročile uničenje, kakršnega ne pomnijo v zgodovini ZDA. Število človeških žrtev vsako uro narašča. Tudi v državi Massachusetts je škoda ogromna. Zavezništvo in čestni promet je na številnih področjih ob a-

tlantski obali prekinjen. Mnogo mostov se je porušilo. Ob bregovih reke Delaware so se porušile številne hiše. Poplave so nastale tako nenadoma, da v mnogih krajih niso prebivalci niti utegnili pravočasno zapustiti svojih hiš in zbežati na bližnje vrhove ter so se morali rešiti na drevesa. Reka Naugatuck, ki je nastala v zelo majhnem času, je drla skozi mesto Waterbury s hitrostjo 75 km na uro. V tem kraju so morali zapustiti na tisoče hiš.

Število človeških žrtev je v prvih poplavih skoraj naraslo na 116, katerim je treba prišteti okoli 40 ljudi, ki so zginiti v valovih v taborišču Davis blizu Stroudsburga v Pensilvaniji. V tej državi je do sedaj nad 20.000 ljudi brez strehe. Nad prizadetimi kraji letijo helikopteri, ki rešujejo ljudi, ki so se zatekli na strehe, drevesa ali na bližnje grebe.

Vojska pošilja z letali in helikopteri razen hrane in zdravil tudi zdravilne in bolničarske. Dejezve je sicer ponekod prenehalo, toda reke še vedno naraščajo, ker se vanje zlijejo hudourniki z vseh stranskih pritokov. Guvernerji držav Pensilvanija, New York, Connecticut in Massachusetts so proglasili obsežno stanje.

BEOGRAD, 19. — Danes je odpotovala na Dansko delegacija kmetijskih in zadrugnih strokovnjakov pod vodstvom ing. Milana Ivanovića, tajnika sekretariata za kmetijstvo pri Vsestrani izvršnem svetu.

Krvavi spopadi v Maroku in Alžiru ob obletnici odstavitve Ben Jusefa

Nad 350 mrtvih in veliko število ranjenih - Demonstracije tudi v Tangerju - Jutri začetek francosko-maroških razgovorov v Aix Les-Bainsu

PARIZ, 20. — V Aix Les Bains se bodo v ponedeljek začeli francosko-maroški razgovori ob navzočnosti predsednika vlade Faura, obrambnega ministra Koeniga, ministra za afriške zadeve Julija ter Roberta Schumana. K razgovorom je bilo povabljenih okoli 40 osebnosti, med katerimi so paša iz Feza in maraški paša.

Medtem pa je danes v več krajih Maroka prišlo ob obletnici odstavitve sultana Ben Jusefa do hudih neredov, ki so terjali veliko število človeških žrtev. V kraju Oued Zem so bili hud spopadi, med katerimi je bilo ubitih okoli 30 Evropejcev in 60 Maročanov.

Tudi v Casablanci je okoli 11 ure v severnih predmestjih prišlo do spopadov in varnostne sile so na demonstracije streljale. Spopadi so bili tudi v mestecu Mogador, kjer so nocoj uvedli policijsko ured. Med spopadi je bilo 5 mrtvih in 12 ranjenih.

V Kenifri, kjer je pri večerajšnjih neredih bilo 13 mrtvih (10 Maročanov in 3 vojaki), je položaj še vedno nejasen. Danes zjutraj so se neredi ponovili, ko se je partrulja padalec približala neki barikadi. Demonstranti, ki so bili za barikado, so začeli streljati in prišlo je do srditve bitke. Oborožene sile so Kenifro obkrožile z oklopnimi vozili in so naperile avtomatično orožje proti bližnjim vrhovom, kjer se zbirajo večje skupine upornikov. Zaradi resnega položaja je posejal akcijo letalstvo z oporišča Meknes. Letala so metala letake med prebivalstvo goratih predelov s pozivom, naj se vrne na svoje domove.

Tudi v Rabatu so bili popoldne novi incidenti, med katerimi je bil en Maročan ubit, 4 pa ranjeni.

Področje Constantina v Alžiru je bilo tudi pozorišče hudih neredov in spopadov. Francosko notranje ministrstvo je objavilo poročilo, v katerem pravi, da se je danes na tem področju sprožil val terorizma. Bilo je izvršenih več atentatov, skupine upornikov pa so napadle nekatere policijske komandirane ter postojanke republikanske garde. Oborožene sile so odgovorile.

Poročilo zatrjuje, da varnostne sile obvladujejo položaj. Generalni guverner za Alžir Soustelle je takoj odšel v Constantino, kjer je zvečer predsedoval sestanku civilnih in vojaških osebnosti.

Pozno zvečer so javili sledeče podatke o človeških izgubah:

Med uporniki je bilo 200 mrtvih, 13 ranjenih in 77 ujetih. Med vojaki: 11 mrtvih in 33 ranjenih.

Med policijskimi silami: 3 mrtvi. Med civilisti: 20 mrtvih in 30 ranjenih.

Tudi v Tangerju je nocoj več sto maroških mladeničev začelo manifestacijo za odstavljenje sultana. Zbrali so se na glavnem trgu in vzikali Ben Jusufu, toda kmalu jih je policija razgnala.

Predsednik stranke za maroško enotnost na mednarodnem področju v Tangerju pa je postal Ben Jusuf na Madagaskar brzojavko, v kateri izjavlja, da mu je maroško ljudstvo ostalo zvesto in da

se bo položaj lahko normaliziral le z njegovim povratkom.

Ogromna množica Maročanov se je zbrala tudi v bližini velike mošeje v Tetuanu v španskem Maroku. Manifestanti so nosili slike odstavljenega sultana in so vzvikali »Živijo Ben Jusuf«. V povzki so odšli pred rezidenco španskega komisarja, kateremu so izročili resolucijo.

Na muslimanskem pokopališču pa je voditelj reformistične stranke Torres prebral številne resolucije in imel govor, v katerem je izjavil, da maroško ljudstvo zavrača razgovore v Aix-Les-Bainsu, dokler je v Rabatu Ben Araf, in da ne more biti nobenih razgovorov brez pristanka sultana Ben Jusefa.

Sej jugoslovanske delegacije ing. Miloš Bučar podpisuje sporazum. Na njegovi levi strani sedi delegat Zivojin Bulat, na desni pa Miro Kocjan in Karel Forte

ŠPORTNI DNEVNIK